

+ Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, februar 1988

2. čislo · ISSN 0032-4132 · Lětnik 38

Prědowanje wo Marku 12,28–34

A k Jězusej přistupi jedyn z pismawučenyh, kiž běše na nich postuchal, jako so rozrěčowachu. A jako widžeše, zo běše jim derje wotmolwił, woprašaja so jeho: Kotra je ta najwažniša kaznja přede wšitkimi? Jězus pak jemu wotmolwi: Najwažniša kaznja je ta: Poslušaj, Israelo, Knjez, naš Bóh, je jenički Bóh, a ty dyrbiš Boha, swojeho Knjeza, lubować z cylej swojeje wutrobu, z cylej swojeje dušu a z cylej swojeje myslu a ze wšitkej swojeje mocu. To je najwažniša kaznja. Druha pak je ta: Ty dyrbiš swojeho blišeho lubować kaž samoho sebje. Žana wjetša kaznja njeje dyžli tej. A pismawučeny džeše jemu: Derje, mištrje, ty sy prawje rěčał. Wón je jenož jedyn, a žadyn druhi chiba wón. A jeho lubować z cylej wutrobu a z cylej myslu a z cylej dušu a ze wšitkej mocu, a swojeho blišeho kaž samoho sebje lubować, to je wjace dyžli wšitke wopalne a krawne wopory. Jako pak Jězus widžeše, zo wón rozumnje wotmolwi, džeše jemu: Ty njejsy daloko wot Božeho kralstwa. A nichtó so njeschroblu, so jeho dale woprašowac.

W rjenje zawrjenym kołoběhu cyrkwinskeho lěta, do kotrehož so husto ničo wjace njezadobywa a z kotrehož w našich wosadach husto wjele njewuskoči, je tute koło z tym, štož so kóždy lěto wospjetuje a njedospołne wostanje, w rosćacej ličbje wosadow z 1. adwentom jako dnjom bazara za akciju „Chlěb za swět“ nowy akcent a nowu wotewrjenosć dostało. A tež druhe njedzele cyrkwinskeho lěta su nowe akcenty dostali.

Wěsće njemysla 1. adwenta z jeho pilnymi přihotowanjami mnozy wosadni na křesćansku solidarosć z ludami na dwěmaj třecinomaj tutoho swěta, kiž su potłóčowani abo steja hakle na spočatku sprawnišeho žiwjenja.

Ale tuta bazarowa akcija wotpowěduje tomu, štož Markus tu wo zakładnym zakonju Božeho kralstwa pisa, po kotrymž wobě hižo w Starym zakonju formulowane kazni njerozdźělnu jednotu tworitej.

A Jězus dawa pismawučenemu wuraznje prawje, kiž Jězusej praji: Tutón zakładny zakon jednoty lubosće k Bohu a k blišemu — tak pismawučeny po słowje — „je wjace dyžli wšitke zapalne a druhe wopory“.

A nawječorny katolski teolog Kuno Füssel přezjedny wuslědk dialoga Jězusa z pismawučenym jednorje w třoch sadach zjima: „Jahwe sam je Knjez; lubosć k blišemu runa so lubosći k Bohu; socialne skutkowanje je wažniše hač kultiske skutkowanje!“

Ale haj, mjez Jězusowym hibanjom z jeho spočatku a mjez hibanjom farizejskich pismawučenyh, kotraž je wójnu 66–70 přetrało, a nami steji hłuboka hrjebja stawiznow, wosebje cyrkwinskih stawiznow. Tuta přezjednosć, ko-

truž staj Jězus a pismawučeny zwěsćiloj, je wěsće w našej cyrkwi samozrozumliwa wěrnosć w teoriji, ale praksa je cyle hinaša.

Ewangelikalni nawođa křesćanskich młodžinskih skupinow, z kotrymiž pytachmy přez dvě léce we wjacorych seminarach wo tajkich samozrozumliwych wěrnosćach dorozumjenje, zdžělichu nam po poslednim zhromadnym seminarje angažowanych wosadnych a teologow našeho hibanja křesćanskich měrowych kruhow w lisće, zo njechaja „dale z nami rěčeć, dokelž bychmy jich přecowanje, nam stejnišćo zboža wosady Jezom Chrysta, kiž bu w lěttysacomaj jasnje wuprajene, na jednore a bibliske wašnje wukładowac... w čelnej wěstosći wothódnocili“. „Ewangelij Chrystusa“ bychmy k „teologiskej sociologiji wothódnocili“. Tuto a to, štož Dietrich Bonhoeffer hižo před skoro 50 lětami swojemu mótkej z jastwa pisaše z nadžiju, kiž so njeje hač dotal dopjelniša, pokazuje nam, zo so hodži dialog mjez Jezom a pismawučenym, wo kotrymž Markus rozprawja, tež na aktualne wašnje do našeje situacije přeložić:

„Něšto přepozdže smy wuknyli, zo njeje wěra, ale zo je wola k zamołwitosći pochad skutka. Při mysljenju a skutkowanju budže to jedne druhemu wotpowědać. Wy budžeće jenož myslić, štož maće skutkuju zamołwić. Pola nas je myslenje husto luksus přihladowarja, při was steji cyle w službje skutka. Nic kóždy, kiž ke mni praji: Knježe, Knježe! přińdže do njebjeskeho kralstwa, ale štož čini po woli mojeho Wótea w njebjesach, praješe Jězus (Mt. 7,21).“

Runje hdyž hladamy na tajke přeciwne wuprajene, dyrbymy wšitke akcije w našich wosadach při wěčnym kołoběhu na příklad jednoho cyrkwinskeho lěta, w kotrymž so hustosć woprawdže ničo wjace njestawa, podpěrać, kotraž chcedza wšo k dobremu abo lěpšemu w našim swěće přeměnić.

Samo paslenje za tajki husto dosć bóle derje mjenjeny hač woprawdže něšto přeměňajacy bazar k dobremu akcije „Chlěb za swět“ móže k rozrěčowanju

wo tym pohnuć, što Jězus z tym měni, hdyž wón wobě starozakonskej kazni k jednoće wjaza.

Ja znajmjeńša měnju, zo so hišće pokaza, što bóle skutkuje: radikalne demonstracije na lěwej stronje a zmyslenosć, wšo chcyć lěpše wědžeć, kiž nikoho njedocpěwa, a tym, za kotrychž smy tu, jenož zadžewa, abo skromne přecowanja, wosadu Jezom Chrysta, kiž bu předołho na bok wjedžena, zaso na puć wjesć z tym, zo smy z jeje stawami stajnje hromadže.

Wězo njechamy z tym ze sady wo Jezu Chrystu, kiž we wosadze a jako wosada eksistuje, sterilnu dogmu sćinić, a to runje, dokelž wěmy, zo je wosada husto wšo druhe hač wosada Jezom Chrysta a zo Chrystus ma wjace možnosćow hač jenož swoju wosadu.

Georges Casalis je to jónu jara rjenje hladajo na Josefa Hromádku prajił, što džensa jednota zakładneho zakonja Božeho kralstwa woznamjenja. Casalis dopomina na to, kak je so Hromádka přecowal, za marxistow w so wuwjacej socialistiskej towaršnosći w Českosłowakskej za Chrystusa znajmjeńša dorozumjenje zbudžić.

A wón praji potom wo Hromádce: „Boha srjedz žiwjenja česćić a lubować twori wurjadne postawy, kotraž daloko nad přerězk normalnych křesćanow a teologow sahaja. Wono so zda, zo steja bóle na kromje křesćanstwa; hdyž pak nas měriš na poprawnej srjedziznje, što je potom na kromje abo što je najbliži naslědnik?“

Porok, kotryž nam naši ewangelikalni partnerjo po přetorhnjenju rozrěčowanjow z nami činja — a při tym je jasne, zo woprawdže wšitcy ewangelikalni tak njemysla — poprawom jenož teoretisce lubosć k Bohu a k blišemu roztorha, kiž potom praktisce wjace možny njeje. My swjećimy Bože wotkazanje w našich wsach husto jenož hišće jako kultiski skutk, kotryž su mi jako młodemu fararjej w swojim času jako medicinu, kotraž k wumrěću dopomha, přez wysoke kolekty direktnje wotkupili.

Wutrobne přeprašenje

na serbski kubłanski džen

póndželu, 22. februara 1988, we wosadnym domje

w Budyšinje na Hornčerskej

Tema: Wosoby Noweho zakonja

Započatk w 9.30 hodž.

Kónc: wokoło 15.30 hodž.

Runjé při našim džéle na měrowym katechizmje je jedyn teolog jako sobu-dželačér našeho bazowego seminara wjacekróć na nazhonjenja křesčanow z Božim wotkazanjom w stawiznach pokazal. Po tym je zwěsćenje farizejskeho njetrjebawše, zo je lubosć k Bohu a k blišemu wjele wažniša „dyžli wšitke zapalne a druhe wopory“ abo jednore z toho scéhowace zwěsćenje Kuna Füssela: „Socialne skutkowanje je wažniše hač kultiske skutkowanje“, hdyž my Bože

wotkazanje jako bojownisku a slubjen-sku hosćinu swjećimy:

„Bože swjate wotkazanje jako sakrament mēra je — hdyž smy při tym pasiwni — zawdawk swěry Boha, a hdyž smy při tym aktiwni, swědćenje našeje nadžije. Bože wotkazanje njestejese cy-le hotowe při spočatku našeho puca zbo-ža, kotryž Bóh z čłowjekami dze, tak tež nic mēr, ale tak kaž bu Bože wotkaza-nje budže tež mēr realnosć.“

J. Lazar

Rozprawa wo nazymskim zeńdženju krajneje synody

Synoda zaběraše so na spočatku swo-jeho zeńdženja z prašenjom, hač ma cyrkej politiski mandat abo nic. To rēka, ma wona mjelčec abo rēčec?

Cyrkwinske wjednistwo bě w swojej rozprawje wo tym hižo přemyslowało. Tu někotre hłowne sady: Cyrkej dyrbi, hdyž rēči, jako cyrkej spóznajomna być. Wona pak dyrbi tež mjelčec, hdyž je to radžomne. Wona njesmě mjelčec, hdyž dze wo wuchowanje mēra abo wo-hroženje čłowjestwa.

Naš krajny biskop dr. Jan Hempel přemyslowaše w swojej rozprawje wo tym, što rēka za nas z bibliskeho hla-danja přocowanje wo wjace sprawno-sće, wo mēr a wuchowanje stwōrby. Wo tutej temje je za l. 1990 Swětowa ekumeniska zhromadźizna planowana.

Sprawnosć ma z hladanja biblije pře-co něšto z miłosću činić. Słowo mēr nje-je swētne, ale bibliske, kotrež dyrbi do swēta won skutkować.

Wuchowanje stwōrby, to je namōlwa na nas wšitkich k jednorišemu žiwje-nju, k wzdaću so wšeho luksusa. Naj-wšelakoriše přocowanje wo wuchowa-nje stwōrby dyrbimy podpěrać.

Dalša tema synody plačeše stawej teo-logiskeho kubljanja. Wyši krajnocyrk-winski radźičel Fritz rozprawješe wo tym z hladanja krajnocyrkwinskeho zar-jada. Tež Lipsčanski teologiski seminar a Lipsčanska uniwersita bēštej rozpra-wje předpožožiloj. Najwjac tuchwilu ze Sakskeje krajneje cyrkwyje 280 studen-tow studuje w Lipsku. We wjaceho-džinskej debaće wo tym zwurazni so přeco zaso znowa, zo ma wjace wosa-dneje praksy wobstatk kubljanja być. Tež praktiske džélo w diakoniji so žadaše. Naprašowachu so, hač kublanske meto-dy zańdženych lětdžesatkow hišće ža-danjam našeho časa wotpowěduja? Stu-denća dyrbja w času kubljanja starosć swoich domizniskich wosadow nazho-nić.

Synoda mēješe dale hospodarski plan za léto 1988 wobzamknýć. Lětna bilanca 1986 dyrbješe so schwalić. Tuta mēješe njewočakowanje dobry wunošk. Nad-bytk pochadza z lěpšeho plaćenja cyrk-winskich dawkow a z lutowanja kōštow we wjacorych planowych pozicijach.

Synoda wobzamkny předložki krajno-cyrkwinskeho zarjada wo zwyżšenju mzdow za fararjow, cyrkwinskich při-stajenych a zastojnikow kaž tež džela-čérjow wot 1. 1. 1988. Tute zwyżšenje mzdow je jenož mōžne, dokelž su zań-džene léta dobre financielne zakłady přinjesli.

Nimale 30 naprašowanjow so synodze na zeńdženju stajichu. Tak na při-kład wo njepricpějomych wuměnjenjach wobswēta w rumje Borna abo wo prak-sy přetorhnjenja samodruhosće w na-šim kraju. Rēčeše so wo lochkomysl-nom wobchadze z njenarodženym žiwjen-jom. Tutomu dyrbi so přez dušepastyrstwo a wujasnjenje wobarać.

Dalša próstwa nastupaše wopomnjeće „Kristaloweje nocy“ před polsta lětami (1938). Za přihoty tutoho wopominanja zatoži so džélowa skupina.

Na zakładze wulkeje ličby přečiwnych hłosow a mnohich wobmyslenjow, ko-trež so wuprajichu, wróci so „Načisk podača ruki k cyrkwinskemu chowanju we wosebitych padach“ wotpowědnym wuběrkam.

Synodze předležachu dale 75 zapo-dačow wot cyrkwinskich předstejičerst-wow, wosadnych a cyrkwinskich sku-pinow. Wo tutech wuradźowachu při-slušne wuběrki, kotrež na nje tež wot-mōwlichu.

W synodze knježi demokratija. Wjele so rēči, wjele papjery so počišći. Je to trěbne? Měnju, zo haj. Synoda dyrbi do-prědka myslić, dyrbi přemyslować a dyrbi sej tež mnohe naprašowanja lu-bić dać. Wona pak ma tež ze wšěch stron pruwować, hač kroči ew.-luther-ska cyrkej puć wotpowědnje ewange-lijej.

Kurt Łatka

Wizija

HDŽE BUDU NAŠE WNUČKI
SEJ HRAJKAC,
HDYŽ SMY DAWNO WOTEŠLI?
Mašiny borkaja a borkaja
ranu wo ranu do našeje zemje
kaž knoty, tak slepje.
Na njebjū krakaja wrōny,
bōrča agrarne lětadla
spěw noweho ptačeho kwasu.
Rozrubamy kuzlo džěcatstwa
kruch po kruchu,
najprjedy ruce, potom noze,
pozdišio hłowu.

Potom ...
Štō budže nas hrjebać
a hdže?
Pod kamjenjemi budžemy ležeć.
Žana kwětka njezakējeje
na našim rowje,
žadyn štom.
WNUČKI BUDU WALKOWAĆ
Z NAŠIMI NOPAMI
WO NAJRJEŇKE
JUTROWNE JEJKO,
JUTROWNE JEJKO
Z KAMJENJA.

ANNETA

Přēni raz

Horda kroči Martina po mēšćanskich hasach. Wobhladuje sej wukładne wok-na a wobhladuje sej chwatacych ludži. Najradšo by chcyła, zo by kōždy na nju hladał a pytnyl, kajki wažny džen džens za nju je. Je přēni raz sama w mēšće: Je sama na bus šta, sama z nim do mē-sta jēla, je sama nakupowała a bōrže pojedže sama zaso domoj.

Hdyž jenož njeby tak zyma bylo! Mroz Martinu do licow a do nosa šćipa, palcy jej z luteje zymy boleć počnu, a porsty so ani w hłubokich zakach kabata no-chcedza zwōhrěwać. A bus hakle za ho-džinu wotjēže!

„Dyrbju so něhdže zwōhrěwać“, praji sej Martina a zastupi do najblišeho wobchoda. Wza sej kobjelku a stupi so před regal. Stejachu tam tity muki a cokora. Njezajimowachu Martinu jara, ale tola sej je dokładnje wobhlada a wšē napisma na titach sej pomału pře-čita. Zajimawšo bě hižo něšto kročel dale, hdžež ležachu šokolady, placki a popranjcy. Tu trjeba hižo dlēje za čita-nje napismow a za wobhladanje wšěch rjanosćow. Martina ani njepytnje, kak ju wšitcy ludžo přescāhnu, sej korbiki napjelnja, zaplaća a wobchod zaso wo-pušća. Nadobo je tež Martina hižo na kōnc wobchoda došla. Nohce so jej hi-šće won do zymy, před kasu so zawrōči a stupi so hišće raz k regalej ze slōdko-sćemi. Přemysluje, što by sej wzala, hdy by sej smēla pjeć wěcow wupytać, što, hdyž tři wěcy, a što, hdyž jenož jednu. Hdyž bě sej wēsta, zo je šokoladowy ba-rik ze wšeho to najrjeŇše, bě jej hižo dosć čoplo.

Z prōzdnej kobjelu dze Martina nimo kasy. Při wuchodze wotstaji kobjelku. Nadobo steji žona pōdla njeje. Předawarka!

„Wočīn swoju toboļu, pōj, pōj, kusk spēsnje prošu!“

Martina njewē, što so jej stanje. Wo-čīni swoju toboļu.

„Wupakować! Wšo! A nic tak po-mału!“

Kruch po kruchu kładže Martina na blido. Wšitcy ludžo na nju hladaja. Je-nož nic plakać, jenož nic plakać!

Toboļa je prōzdna, ale předawarka njeje spokojom.

„Hdže maš, štož sy kradnyła? Tajkich kaž tebe tola znajemy!“

Hdyž předawarka so k njej schili a jej do wšěch zakow kabata masa, by ju Martina najradšo wot so storčila.

„Što sy hewak tak dolho tu činiła, hdyž ničō nimaš?“ wije předawarka z hłowu a woteńdže.

Na bus Martina hižo horda njekroči. Njehlada ani do wukładnych woknow ani na chwatacych ludži. Najradšo by chcyła, zo nchtō ju njewidži. T. M.

Gerat Lazar

Stawizny serbskich cyrkwinskich dnjow 32. cyrkwinski džen 3. a 4. junija 1978 we Wojerecach

Heso bē: „Słowo, kiž njezańdže.“ So-bōtu so zeńdžechmy we wosadnym do-mje. Přēnja połojca našeho schadzowa-nja bē wēnowana wopominanju našeho lubeho zemrētho fararja dr. Kurta Zy-guša-Wulkožďarowskeho. Studentka Trudla Grofic z Chasowa rozprawješe wo jeho disertaciji „Wliw husizma na Hornju Lužicu“. W njej bēchu cyrkwin-ske pomēry lēpše kaž na při-kład w su-sodneje Čēskej, dokelž bē hornjołužiske

zemjanstvo husitskim idejam přichile-
ne. Potom rěčeše farar Jürgenson wo
džensnišich problemach Wojerowskeje
wosady. Něhdy małe městačko ze 7 000
wobydlerjemi je po wójnje rozrostło na
město z 65 000 ludźimi. Kajke ćeže, ale
tež zwjeselace nazhonjenja njeje to ze
sobu přinjesło, wosebje w nowym mě-
sće z jeho zwjetša mladymi swójbami.
Rozmołwa bě dosć čila. To wšak njejsu
jenož Wojerowske problemy. Wšudžom
dyrbimy wuknyć, kak pod nowymi po-
měrami čłowjekam připowědamy „Sło-
wo, kiž njezańdže“.

Njedźelu rano do kemšow w Janskej
cyrkwi nas witachu pozawnišća z kěr-
lušemi. Serbski superintendent Wirth
z Budyšina nam derje a mócnje pře-
dowaše. Jeho tema běše: „Ewangelij –
naše zbožo“. Wón to činješe na załožku
jap. skutkow 8,29, hdžež wo Komorniku
z Etiopiskeje rěka: „Wón pak po swojej
drože z wjesolósću čehnješe.“ Přez či-
tanje w bibliji a slyšenje ewangelija bu
wjesoly, zbožowny čłowjek. Lětsa spo-
minamy, zo je so nam w léće 1728, po-
tajkim před 350 lětami, biblija w serb-
skej rěči dała. Kak wjele žohnowanja
je z njeje do Serbow přišlo – duchow-
neho a kulturneho. Ewangelij je zbožo
čłowjeka! Tuž dawajmy jón dale, zo by
wobliča rozjasnił, wutroby rozwjese-
lił. Swjedžensku wosadu postrowichu pře-
d-
syda cyrkwinskeho dnja, dale biskop dr.
Fränkel ze Zhorjelca, wyši cyrkwinski
rada Schlichter z Drježdźan, farar Ema-
nuel Vejnar z ČSSR a farar Nowak
z Drjowka w delnjoserbskej rěči. Farar
Richard Šořta witaše w mjenje Woje-
rowskeje wosady.

Připołdniša přestawka njebě dolha,
dokelž chcychmy do 15.00 hodź. skónčić,
zo móhli so hišće wobdźělic na pozaw-
nowej nutrności w Janskej cyrkwi. Tuž
wuziwachmy krótki čas, čím pilnišo
swoje rjane serbske narodne spěwy za-
nošuju a to a druhe sebi powědajo. Naši
lubi hosćo ze susodneje cyrkwyje zaspě-
wachu nam čěsće.

Hłowna a skónčna zhromadźizna bě-
še w Křižnej cyrkwi. Tutón mały Boží
dom bě dosć přijomny za tute schadžo-
wanje. Tam běchmy tak prawje wulka
swójbja jedyn při druhim. Superintendent
Müller-Wojerowski nas powita a
nam wšelke rozprawješe wo swojej efo-
riji. Z jeho slowow spóznachmy jeho
wobžarwanje, zo so mjez džensnišimi
wobstejnosćemi serbski element pozhu-
bjuje.

Tri krótké přednoški wikara Handri-
ja Blumensteina, studenta Jana Malin-
ka a fararja Cyrila Pjeha stejachu pod
hlownej myslu cyłeho dnja: „Słowo, kiž
njezańdže.“ Přeni přednošk nam poka-
za, kak je so Bože słowo w běhu sta-
wiznow wšelko posudžowało, kak běše
biblija najprjedy awtorita za wšitkich,
potom sčěhowaše wotpokazanje, džen-
sa so mnozy prócuja wo nowe dorozu-
mjenje. To tež Jan Malink wuzběhny.
Student teologije so ze wšej jasnosću
wuzna k swojemu studijej. Bože słowo,
z kotrymž ma so zaběrać, njezańdže, je
a wostanje spomóżne za čłowjekow.
Třeći přednošk běše runje tak poňny
dowěry, zo Bože słowo wěcnje traje.
Cyril Pjeh pak pokaza na někotre
teksty, kotrež su nastale w dawnej zań-
dženosci a za tamny čas a nimaja za
nas wjace njeposřednju plaćiwosć.

Naš luby bratr Čabran nam z posyl-
njemi słowami wobswědči swoju kru-
tu wěru, nas napominajo, zo bychmy
wostali po pismje při swojej wěrje do
Christusa.

Serbski superintendent so wšitkim
džakowaše, kiž běchu k poradženju tu-

toho cyrkwinskeho dnja přinošowali,
wosebje pak tež hospodliwej wosadže
a jeje fararjam. Sup. Wirth hišće zwu-
razni, zo so wjeselimy, zo běštaj tež
dwaj katolskaj fararjej k nam přišloj,
znamjo ekumeniskeje zmyslenosće!

W Drježdźanach zaso serbske kemše

Hižo spočatk septembra dóstach pře-
prošenje na serbske kemše w Drježdźa-
nach.

Dnja 17. oktobra bě nětk tak daloko,
a běch wćipna, što přinđže a kelko ke-
mšerjow so wobdźěli.

W 14 hodź. započa so zhromadne po-
połdno we wosadnym domje cyrkwyje
Swj. ducha. Najprjedy postrowi nas
knjez superintendent Albert ze słowami
z lista na Hebrejskich, a knjez Semb-
dner hraješe z přewodom klawěra na
huslach kompoziciju K. A. Kocora. Na
to postrowištaj knjez sup. Ziemer a fa-
rar Moxmann wot hosćićelskeje wosady
přitomnych. Knjeni Zahrodnikowa a kn.
Malinkowa kaž tež knj. Buk a sup. Al-
bert powědachu wjele zajimaweho ze
zańdženosće. Hižo wot l. 1848/49 wotmě-
wachu so w Křižnej a Dwórskiej cyrkwi
serbske kemše. Tehdom wobdźěli so
wjac hač 1 000 ludźi na nich. Hač do
l. 1939 swječachu so štwórcłětnje Bože
služby z wosebitym cyrkwinskim chó-
rom. Nacisća zakazachu potom dalše
zeńdženja.

Dnja 22. 12. 1946 wobnowichu so serb-
ske kemše w Drježdźanach, a l. adwenta
1977 wotměchu so poslednje Bože služ-

Pokoj, měř, škit
abo skerje bjez-
nadźijnosć, mort-
wosć, zawrjenosć?
Pokazuje nam tu-
tón wobraz pruhu
nadźije?

Kamjenje su
mortwe předmjety
a tola, hdy bychu
rěčeć móhli, bychu
nas skedźbnili na
slónčne pruhi, ko-
trež wotblyšćuja
so
w chłódku na
muri. Znamjo ži-
wjenja to. Potaj-
kim tola wočako-
wanje.

Hišće je zyma. To-
la pod škitacym
sněhowym kry-
wom směmy ži-
wjenje wočako-
wać. Jónu budže
tež tute woknješ-
ko cyle wotewrje-
ne, a nic jenož
škalobu. Tež ně-
kole hižo zadoby-
wa so

přez tutu wusku
škalobu swěca do
tutoho twarjenja.
Hdyž tež mało.
Ale to njeje wjac
ćma, kotrejež so
bojiš,

bjeznadźijnosć,
kotraž će traši.

Slónčko přinješe
ćoplotu a swětłosć
do samotnosće.

Boža lubosć skut-
kuje kaž slónčko.

by, wo kotrež bě so farar Šořta starał.
10 lět je so mjeztym bjez zetkanja
serbskich wosadnych minylo, a tohodla
kowachmy plany za dalši přichod. Kak
dyrbi to dale hić, kak husto chcemy so
na kemšach zetkać?

Na přenim popołdnu wobdźěli so 23
křesćanow ewangelskeho a katolskeho
wěrywuznaća, stari a młodži. Dojed-
nachmy so, zo swjeća so štwórcłětnje na
ekumeniske wašnje kemše. Na koncu
pak so hišće předstajichmy, zo by kóž-
dy kóždeho znał. Sym džakowna za
možnosće serbskich kemšow w Drjež-
dźanach a za to, zo so my serbscy kře-
sćenjo z tym trochu zblizimy.

Zawěsće směm so w mjenje wšěch
kemšerjow wosebje iniciatoromaj tuto-
ho zetkanja, knj. sup. Albertej a knj.
Sembdneraj, ale tež hosćićelskej wosa-
dže za rjane popołdno džakować.

Přispomnjeno

Hdy je poprawom woprawdže měř
mjez ludźimi abo ludami? Je měř tam,
hdžež jedyn postaja a druzi maja so po
tym měř? Abo je měř, hdyž so jedyn wo
druheho njestara (wšak přeciwo sebi
njewojujetaj)? Abo je měř tam, hdžež
so derje zrozumimy, dokelž mamy sams-
ne nahlady a wašnja? Što pak potom z
tymi, kiž maja hinaše nahlady a waš-
nja?

Čim dlěje wo tym přemysluju, čím
bóle začuwam: Měř ma něšto činić z
wujednanjom. Wujednanje tola rěka:
Tu je něšto bylo, štož je měř mjez nami
skazyło. Móžno, zo so to wjac njeda do
porjadka stajić, dokelž njemóže so to,

POWĚŚĆE

Koncert w Michalskiej cyrkwi

Mnozy lubowarjo cyrkwinskeje hudźby wočakowachu koncert dnja 8. nowembra zařdženoho lěta w Budyskej Michalskej cyrkwi z wulkej napjatósću, přetož dvě kompoziciji něhdyšeho Budyskeho organista, kantora a komponista Ch. G. Bergta měještej so na spočatku a kóncu koncerta předstajić, mjenujcy jeho Kantata za žnjowy džakny swjedzeń abo Nowe lěto kaž tež jeho Te Deum laudamus. Dwaj scherzi za rōžk a smyčkowy orchester M. Regera a Mša w F-Dur za chór a orchester K. M. Pembaura tworjachu srjedźny džěl koncerta.

Za wuwjedženje koncerta běchu so katolski tachantski chór, chór bratrowskeje wosady z Małeho Wjelkowa a kantorstwo Michalskeje cyrkwyje zjednočili, přewodźeni wot zesylnjeneho Collegium musicum novum. Solisća běchu Beate Köhler (sopran), Birgitt Baumann (alt), Christian Bär (tenor), Michael Grimmer (bas), Milenka Pohončec (rōžk) a Wolfgang Zimmermann (pišćele). Koncert nawjedowaše jeho iniciator kantor Christfried Baumann. Čitanje, modlitwu a žohnowanske słowa přednjese superintendent Albert.

Bjez dwěla běše so zbožownje radžiło, štož bě mjenowane tři chory, kmanych solistow a Collegium musicum novum pod nawjedowanjom powołaneho kantora Chr. Baumanna k tak dospołnemu cyrkwinsko-hudźbnemu wukonej zwjědło. Drje najwjace z poslucharjow čuachu so pod najwšelakorišim hladanjom spokojeni a wobohačeni, štož wutrobny přiklesk dopokaza. dr. Jan Rawp

SERBSKE BOŽE SŁUŽBY

7. 2. — 2. nježdźela do póstneho časa

Budyšin-Michałska: 10.00 hodź. kemše (Albert)

Budestecy: 14.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (Albert)

14. 2. — nježdźela do póstneho časa

Bukeycy: 9.30 hodź. kemše (G. Lazar)
Hodźij: 10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (Albert)

21. 2. — 1. nježdźela w póstnym času

Hrodzišćo: 8.30 hodź. kemše (Malink)
Bart: 10.00 hodź. kemše (Malink)

28. 2. — 2. nježdźela w póstnym času

Njeswačidło: 8.30 hodź. kemše (J. Lazar)

6. 3. — 3. nježdźela w póstnym času

Rakecy: 9.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (J. Lazar)

Budyšin-Michałska: 10.00 hodź. kemše (Albert)

Budestecy: 14.00 hodź. kemše (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjadowe konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Ludowe nakładnistwo Domowiny, Budyšin, Sukełska 27. Redaktor: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, Budyšin, 8600, tel. 42201. Ekspedycja: farar G. Lazar, Kirchweg 3, Bukeycy (Hochkirch), 8601. — Lic. č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Čišč: Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-2859). — Wuchadźa jónkróc za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110 — Index-Nummer 32921

štož je so stało, wjac přeměnić. A tola móžu swoju hidu na druhého wotpołožiť a druhého njetrjebam wjac jako swojeho njeprěćela wobhladować. Wujednanje njerěka, zo so wo hrěchu a winje wjac njerěći abo zo so hrěch wot-hódnoći. Runje nawopak: Wujednanje je čežke džěło, kiž sebi wšitke naše mocy žada, dokelž so z winu liči — a tola poskičimy ruku k wujednanju. Příklad za naše wujednanje je wujednanje mjez Bohom a nami.

Kóždy z nas wě, zo je před Bohom hrěšnik a zo ma Bóh jeho za přestupjenje Božeje wole chłostać. Bóh tež naš hrěch za małe, njewažne misnjenje nima, ale za tak wulke, zo ma so za smjerću za to zaplaćić. Wujednanje mjez Bohom a nami nětko rěka: Bóh nas wjace njehidži, dokelž je chłostanje za naš hrěch na Chrystusa položil. Telko potajkim je naše wujednanje plaćilo: wumrěće Jězusa Chrystusa na křižu.

Posoljo tajkeho wujednanja, kotrež smy my sami wot Boha dóstali, mamy tež my być. To sebi žada sčérpnosć z druhimi a spóznaće, zo je tež naše wašnje žiwjenja njedospołne, to rěka: zo so tež my mylić móžemy. Wujednanje je čežke džěło, dokelž druhu přeco njespózna, što je při tym za nas wažne, a móže nas tak wopak zrozumić. Abo naše prócowanje wo wujednanje móže so wotpokazać, dokelž druhu wujednanje nochce — abo dokelž so wujednanje jako njemóžne zadźerženje wobhladowuje. Pod tym móže kóždy, kiž so wo wujednanje prócuje, čerpcj. A tola njeprěstanjemy z našim prócowanjom. Wšak je tež Jězus Chrystus našeho wujednanja z Bohom dla wjale čerpcj — samo smjerć! A skónčnje: Njemóžu so tež za wujednanje modlić?

Kaž sym horjeka naspomnił, słuša za mnje měr a wujednanje hromadže. Kajke nazhonjenja sće wy, lubi čitarjo, při tym činili? Napisajće mi to tola jónu.

S. Albert

Nowe serbske knihi STAWIZNY DOMOWINY

K 75. róčnicy je wudało Zwjazkowe předsydstwo Domowiny stawizny narodneje organizacije Serbow, kotrež je napisał Franc Rajš. Njeje so při tym lutowało ani prócy ani pjenjez, a je nastala wuběrnje wuhotowana kniha, na dobrej papjerje čišćana, z hódnyimi wobrazami, tak zo z tuteje strony dalochemu rozšěrjenju knihi ničo na puću nje-stěji.

Tola wažniši hač tajke zwonkownosće je wobsah. Zamołwitosć za njón njese wudawačelski kolektiw pod nawodom Jurja Grósa. Spóznajemy wulki postup w koncentraciji na woprawdźitu temu, stawizny Domowiny, hdyž na přikład přirunujemy „Stawizny Serbow“, a su tež wšitke wažne wosoby a podawki znajmjeńša naspomnjene. Tež to chcu wuzběhnyć, zo so kniha derje čita a zo je poměr mjez powšitkownymi wotrězkami a detaljowymi informacijami chětro wurunany.

Naprećo cyłkownej tendency knihi mam pak swoje wobmyslenja. Tu so hišće přewjele pawšalizuje a šablonizuje, wosebje při předstajenju dowójskeje Domowiny. A přehusto padnu fakty, kotrež so džensnišemu stawiznistemu wobrazje spřečiweja, pod blido. Chcu na někotre přikłady pokazać.

Tak pisa so na str. 14: „Šula a ewangelska cyrkej běštej hlownej srědkaj wotnarodženja šulskeje džěćiny a młódziny.“ Tak powšitkownje njeměto so wo ewangelskej cyrkwi sudzić. Njeh to

přitřechi za Prusku, nic pak za Saksku. dokelž tu cyrkwinska wyšnosć dowoleše a w skromnej měrje samo spěchowše nałožowanje serbsčiny w cyrkwi, na př. z tym, zo financowaše Serbski homiletiski seminar. A serbscy ewangelscy duchowni w Sakskej džiwachu po mojim wědženju wšitcy na prawa swojich serbskich wosadnych, znajmjeńša hač do lěta 1933.

Jedna ze zakładnych idejow knihi je, nacisnyć dvě křidle serbskeho narodneho hibanja: jednu wulkobursko-buržuazno-konserwatiwnu a jednu ratar-sko-demokratisko-doprědkarsku liniju (str. 14, 26, 28, 41, 88, 95, 171), kotraž je předchadnik džensnišjeje Domowiny. Nihdže pak so njepodadza jasne kriterije, što słuša do kotreje linije. Ja mam tute cyle rozdělenje za trochu kumštně, štož je hižo na tym pytnyć, zo wjele z wodźacych Serbow so poprawom do wobeju linijow hodza: Arnošt Muka, Ota Wićaz, Jan Bryl, Jan Křižan, Jan Meškank, Jan Cyž-Hajničanski. Derje to tež spóznajemy na wosobje Korle Wirta-Cokowskeho: Jako funkcionar Domowiny běše wón wosebje aktiwny při zemské reformje (175), jako Domowinski rěčnik při ludowym rozsudze 1946 (18?) abo jako člon wuběrka Domowiny wot lěta 1946 (190). To rěka, zo běše demokratiske a postupny. Tola jako člon narodneje rady podpěraše politiku, kiž steješe „na buržuaznych pozicijach“ (171). Tež to je małe zrozumliwe, zo běše Arnošt Bart, kiž sej 1919 wotšćepjenje Lužicy wot Němskeje přeješe, doprědkarsko-demokratiske, narodna rada, kiž sej po 1945 to samsne žadaše, buržuazna.

Wšelake po mojim měnjenju dosć wažne wěcy so docyla njenaspomnja, zo na přikład steješe Domowina wot 1912 do 1937 cyle jasne a wuraznje na křescanskim zakładže, zo wostajachu w dwacetych lětach wěste napjatósće mjez KPD a Serbskim Sokolom, zo pomahaše Serbska narodna rada po 1945 rozsudnje při financowanju Domowinskeho džěla atd. Škoda při hewak tak zaslužbnym džěle.

Skónčnje hišće někotre drobne korektury. Jakub Bart-Čišinski so po mojim wědženju njeje „wosebje zasadił“ za natwar Serbskeho doma (27). Na Rakodžanske serbske towarstwo „Nadžia“ je so zabyło w registru (44 a 411). 1898 njebě Mikławš Andricki hižo student, ale kaplan w Ralbicach, wón tež ženje njeje ničo pisał wo „čežkim dońće serbskeho džělaćerja“, a Jan Golč niebě tehdy pomocny duchowny w Budestecach, ale farar w Budyšinku (34). Jónu so pisa Bohuwěr Jurk z Wuskidže, tamny króc Traugott Jurk (90 a 109). Jan Meškank je drje so jako přeni serbski wučer 1933 z Lužicy wuhnał, tola je so směł 1934 zaso nawróćić (113). Serbska rěč na ewangelskich Božich službach so njeje ani po léće 1940 zakazała, ale jenož wobmjezowała (153). Tute drobnotki móhli so při druhim nakładže zlochka porjedzić. Potom bych sei tež přal, zo so w „Přilohach“ njewoziewia jenož džensniše wustawki Domowiny, ale tež wšitke dotalne. To by hišće powožiło informatiwnosć knihi.

Jan Malink

Pomhaj Bóh plaći za lěto 2.70 hr, a štož jón z póstom dóstanje. 3.30 hr. Konto za Pomhaj Bóh je SP Bautzen 4962-30-110. Konto serbskeje superintendatury za dalsé džěło mjez ew. Serbami je SP Bautzen 4962-39-1535.